

**ARBETSLIVS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
UTLÅTANDE 13/2014 rd**

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till idrottslag

Till kulturutskottet

INLEDNING

Remiss

Kulturutskottet sände den 6 november 2014 regeringens proposition med förslag till idrottslag (RP 190/2014 rd) till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för utlåtande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Hanna Onwen-Huma, social- och hälsovårdsministeriet, jämställdhetsenheten vid förvaltnings- och planeringsavdelningen

- överinspektör Heidi Sulander, undervisnings- och kulturministeriet
- överläkare Harri Lindholm, Arbetshälsoinstitutet
- jurist Minna Antila, Finlands Kommunförbund
- verksamhetsledare Jenni Tuominen, Monika-Naiset liitto ry
- specialsakkunnig Karoliina Ketola, Valo Finlands Idrott rf
- tillgänglighetsombud Harri Leivo, Handikappforum rf.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av
— arbets- och näringsministeriet

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Regeringen föreslår att det stiftas en ny idrottslag, vars viktigaste syften är att främja olika befolkningsgruppers möjligheter att röra på sig och utöva motion och idrott, befolkningens välbefinnande och hälsa samt fysiska funktionsförmåga, barns och ungas uppväxt och utveckling, medborgar- och föreningsverksamhet inom idrotten, att främja elitidrotten samt ärligheten och de etiska principerna inom motion, idrott och elitidrott och att minska ojämlikheten inom motion

och idrott. Dessa syften ska uppnås med utgångspunkt framför allt i jämlikhet, likvärdighet, gemenskap, kulturell mångfald, sunda levnadsvanor och respekt för miljön samt en hållbar utveckling.

Kulturutskottet har begärt utlåtande av arbetslivs- och jämställdhetsutskottet om propositionens konsekvenser för främjandet av arbetshälsan genom motion och för den totala tiden i arbetslivet samt för jämlikheten och likvärdigheten.

Jämlikhet och likvärdighet

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet menar att lagförslaget bestämmelser om jämlikhet och likvärdighet är ytterst viktiga och välkomna. Det finns på den punkten fortfarande mycket att förbättra inom idrottens och motionens värld.

Utskottet vill betona vikten av att främja lika-behandlingen av minoriteter och särskilda grupper som till exempel personer med funktionsnedsättning, sexuella minoriteter och könsminoriteter, personer med invandrarbakgrund och av det kön som befinner sig i minoritet. Vid tillämpningen av lagen är det viktigt att betona förebyggandet av diskriminering inom organisationerna, på idrottsplatserna och i skol- och studerandemotionen.

Utskottet fäster särskilt uppmärksamhet vid att kvinnor i tämligen liten utsträckning deltar i ledningen och träningen i idrotts- och motions-sammanhang. Andelen kvinnor i motions- och idrottsorganisationerna var mindre än en tredjedel (29 %) 2014. Endast 28 procent av medlemmarna i grenförbundens styrelser är kvinnor, och till exempel Finlands Ishockeyförbund och skidförbundet har överhuvudtaget inga kvinnor i styrelsen. Det finns likaså få kvinnliga tränare.

Jämlikhet och likvärdighet är enligt 2 § i lagförslaget allmänna ledande principer som ska beaktas vid prövningen av om organisationer som främjar idrott ska vara berättigade till statsunderstöd (10 §) vid prövningen av statsunderstödet belopp (11 §). Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet välkomnar att jämlikheten och likvärdigheten främjas också genom styrningen av resurserna. Vid bedömningen av en organisations rätt att få understöd och vid fastställandet av stödbeloppet är det angeläget att främja en jämnare könsfördelning och ta hänsyn till antalet representanter för minoritetsgrupper i organisationens beslutande organ.

De ökande kostnaderna för motions- och idrottsutövande påverkar i hög grad jämlikheten. Tillräcklig fysisk aktivitet är viktigt för hälsan och välbefinnandet, men rekommendationerna följs i mycket varierande grad beroende på befolkningsgrupp och ålder. De socioekonomiska skillnaderna spelar dessutom en ökande roll.

Det märks särskilt genom att familjens socioekonomiska ställning är avgörande för barnens och de ungas utövning av idrott och motion. Utskottet betonar att det allmänna har ansvar för att alla medborgare får tillgång till idrotts- och motions-tjänster till skälig kostnad. Också barn i låginkomstfamiljer måste få lika möjlighet att delta i organiserad idrott och motion.

I propositionen (s. 22—23) konstateras att syftet med revideringen av idrottslagen är att garantera statsunderstöd för sådana organisationer som uttryckligen har som ändamål att främja motion och idrott. Utskottet vill fästa uppmärksamhet vid att det finns sakkunskap om hur man kan minska den fysiska passiviteten och påverka attityderna också i till exempel folkhälsoorganisationerna och i motions- och idrottsorganisationer för specialgrupper. De senare har specialkompetens särskilt när det gäller den egna målgruppen. Utskottet betonar att denna typ av organisationer måste ha möjlighet att få statsunderstöd.

Enligt 13 § i lagförslaget kan statsunderstöd beviljas för anläggningsprojekt som avser idrottsanläggningar. Vid beviljandet av statsunderstöd är det angeläget att på alla plan, inklusive parkeringsplatserna, ta hänsyn till tillgängligheten i den planerade anläggningen. Det betyder att man måste beakta att det kan finnas personer med funktionsnedsättning såväl bland publiken som bland övriga användare, dvs. motions- och idrottsutövarna och de anställda. Utskottet understryker att idrottsanläggningarna ska vara geografiskt och fysiskt lättillgängliga, men också i övrigt välkomnande och öppna för alla också i det fall att man vill motionera eller idrotta på egen hand.

Propositionen tar berömvärt hänsyn till att platser för närmotion på eget initiativ, till exempel friluftsleder, skogar och gång- och cykelvägar är mycket viktiga för alla medborgares grundläggande möjligheter att motionera. Dessa möjligheter måste tryggas till exempel genom planläggningen. För att främja fysiskt aktiv arbetspendling, dvs. att gå eller cykla till och från jobbet, måste särskild vikt läggas vid att gång- och cykelvägarna är säkra och lätta att använda.

Arbetshälsa och förlängning av arbetslivet

Motionen är av central betydelse när det gäller att förebygga och behandla sjukdomar som hotar eller försvagar arbets- och funktionsförmågan. Det har påvisats att finns ett samband mellan de anställdas motionsaktivitet och minskad sjukfrånvaro och minskade hälsovårdsutgifter, högre effektivitet och längre arbetskarriärer. Det har påvisats att motion har positiv inverkan också på hjärnans hälsa.

Arbetsgivarna stöder gärna motionsverksamhet bland de anställda. Enligt en undersökning om den strategiska välfärdsledningen i Finland 2014 ger 91 procent av arbetsgivarna ekonomiskt stöd till eller ordnar själva arbetsplatsmotion. Det finns dock skillnader mellan olika arbetstagare och branscher. Stödet till motionsverksamhet är minst inom byggbranschen. Också vissa drag som är typiska för det moderna arbetslivet, t.ex. resande i arbetet, skiftesarbete, oregelbundna arbetstider och cyklisk arbetsbelastning, påverkar på olika sätt möjligheterna att dra nytta av de motionstjänster som erbjuds.

Utskottet understryker företagshälsans betydelse i främjandet av de anställdas hälsa och motionsintresse. Ett väl fungerande samarbete mellan arbetsgivaren, arbetstagaren och företagshälsan bidrar också till effektivare och bättre motionsinsatser. Hälsokontroller för riskgrupperna och hälsoplaner som stöder arbetsförmågan är

effektiva metoder för att förbättra arbetshälsan. Det är viktigt att i tillämpningen av idrottslagen beakta detta perspektiv, särskilt när målet är att förlänga arbetslivet.

Utöver en aktiv fritid betonar utskottet också vikten av åtgärder som uppmuntrar till motion och fysiskt aktiv arbetspendling. Det är särskilt viktigt att uppmuntra dem som rör sig mindre att delta i till exempel pausgymnastik. Arbetsgivaren kan bland annat tillåta att motion utövas under arbetstid och erbjuda motionsutrymmen på arbetsplatsen.

Motion och fysisk aktivitet upprätthåller och förbättrar också i hög grad den psykiska funktionsförmågan. Vid sidan av sjukdomar i rörelseapparaten är mentala problem en av de främsta orsakerna till sjukfrånvaro och arbetsoförmåga. Mer motion och fysisk aktivitet är ett led i förebyggandet och behandlingen av dessa sjukdomar samt i rehabiliteringen. Utskottet föreslår att kulturutskottet överväger att ändra ordalydelsen i 2 § i lagförslaget så att också upprätthållandet och förbättrandet av den psykiska funktionsförmågan beaktas.

Ställningstagande

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet föreslår

att kulturutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 12 december 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tarja Filatov /sd
vordf. Anne-Mari Virolainen /saml
medl. Laila Koskela /cent
Eeva-Maria Maijala /cent
Lea Mäkipää /saf
Mikael Palola /saml
Terhi Peltokorpi /cent

Kristiina Salonen /sd
Arto Satonen /saml
Eero Suutari /saml
Katja Taimela /sd
Jani Toivola /gröna
Maria Tolppanen /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Marjaana Kinnunen.

AVVIKANDE MENING

Motivering

Regeringen föreslår att det stiftas en ny idrottslag. Några av de främsta syftena med lagen är att förbättra olika befolkningsgruppers möjligheter att röra på sig och utöva motion och idrott, främja barns och ungas uppväxt och utveckling genom motion samt att stödja befolkningens välbefinnande och hälsa. I propositionen föreslås det också att föreningsverksamheten och elitidrotten ska utvecklas med respekt för ärlighet och etiska principer. Lagförslagets bärande principer är jämlikhet, gemenskap, likvärdighet, sunda levnadsvanor, kulturell mångfald, respekt för miljön och en hållbar utveckling.

Sannfinländarnas utskottsgrupp välkomnar och stöder i princip förslaget till ny idrottslag. Vi anser att idrottslagen på lång sikt främjar befolkningens och hela nationens hälsa och självkänsla. Motions- och idrottskulturen bidrar till ökad självständighet och aktivitet på arbetsplatserna. I bästa fall leder detta till inbesparingar inom social- och hälsovårdsväsendet. Vi anser också att idrott och motion och idrottskulturen samt föreningsverksamhet och frivilligverksamhet kan utgöra goda sociala incitament som bidrar till att olika grupperingar känner större samhörighet med det finländska samhället.

Det är likaså positivt att revideringen av idrottslagen syftar till att garantera statsunder-

stöd för sådana organisationer som uttryckligen har som ändamål att främja motion och idrott. Vidare menar vi att också folkhälsoorganisationerna och idrottsorganisationerna för specialgrupper har stor betydelse i arbetet för motion och idrott. Också byggandet och underhållet av idrottsanläggningar måste beaktas, eftersom de är av central betydelse för möjligheterna att röra på sig och utöva motion och idrott.

Vi menar att det vid tillämpningen av lagen är viktigt att betona förebyggandet av diskriminering inom organisationerna, på idrottsplatserna och i skol- och studerandemotionen. Därför fäster vår utskottsgrupp särskild uppmärksamhet vid att likvärdigheten främjas utan åtskillnad och utan att vissa specialgrupper nämns särskilt i utlåtandet. Det är enligt vår mening klandervärt att vissa socialt trendiga grupperingar får en sorts särställning. Går man in för denna linje bör man nämna alla de omständigheter som inte får utgöra grund för diskriminering.

Avvikande mening

Vi föreslår

att kulturutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 12 december 2014

Maria Tolppanen /saf
Lea Mäkipää /saf